

**Силабус курсу
СКУЛЬПТУРА І ПЛАСТИЧНА АНАТОМІЯ**

Освітній ступінь – Бакалавр
Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність: 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Образотворче мистецтво)»
Кількість кредитів – 7

Рік підготовки– 1, семестр – 1,2

Компонент освітньої програми: Обов'язковий

Дні занять:

1 семестр – понеділок, 3 пара, майстерня графіки (гурт. № 1)

2 семестр – понеділок, 4, 5 пари, майстерня скульптури (гурт. №1)

Консультації: четвер 8.00 – 9.20, майстерня скульптури (гурт. №1)

Мова викладання: українська

Керівник курсу

к. мистецтвознавства, доц. **Тютюнник Ірина Святославівна**,
 Заслужений художник України, доц. **Вільгушинський Роман Казимирович**

Контактна інформація

tyutyunnuk@gmail.com; моб. тел. 097 3185380
Roman63VV@gmail.com; моб. тел. 097 4484284

Опис дисципліни

Вивчення дисципліни «Скульптура і пластична анатомія» має за мету поглиблене вивчення студентами пластики, пропорцій постаті людини та тварин методом спостереження, аналізу та скульптурного зображення; набуття теоретичних і практичних вмінь у мистецтві скульптури; розвитку просторового мислення, сприйняття естетики об'ємів, їх взаємозв'язку та функціонування та природних здібностей у виконанні об'ємного тривимірного зображення.

Основними завданнями вивчення дисципліни є формування у майбутнього фахівця знань про будову тіла людини та тварин загалом з акцентом на основи анатомічної системи (скелет, суглоби, м'язи); вивчення механіки рухів та утворення на цій основі зовнішньої форми (пластики) фігури, ознайомлення з методикою побудови усієї фігури в будь-яких положеннях і рухах; засвоєння технічних прийомів ліпки пластичними матеріалами, зображувальних засобів скульптури (лінія, силует, композиція, динаміка, статика і т.д.); розвиток художнього мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, художніх здібностей, соціально-творчої активності та естетичного ставлення до творів мистецтва.

Навчальний контент

	Тема	Результати навчання
Модуль I. Будова та пропорції голови людини		
1	Тема 1. Пластична анатомія як наука. Будова черепа людини.	Знати: найбільш важливі кісткові утворення голови та типові помилки, які допускають студенти на практичних заняттях скульптури і рисунку; статеві та вікові зміни форми та пропорцій черепа. Вміти: будувати пропорційні і просторові взаємозв'язки основних мас пластичної форми черепа; визначати основні плани форми і їх положення в просторі.
2	Тема 2. Пластика голови та шиї людини.	Знати: будову, зовнішній вигляд, функції, кріплення м'язів голови; пропорції голови; пластичний рух на формі голови; внутрішню та зовнішню будову деталей голови. Вміти: виконувати розбір форми голови за планами при зображенні голови; анатомічно правильно зображати форми деталей голови у різних положеннях.
Модуль II. Анатомічна будова тіла людини		
3	Тема 3. Будова скелета людини.	Знати: будову, пропорції, характер з'єднань кісток тулуба та кінцівок.

		Вміти: зображувати основні формотворчі об'єми тулуба, кінцівки із врахуванням руху у суглобах.
4	Тема 4. М'язова система. Пластика людського тіла у спокої та в русі.	Знати: різновиди м'язів, функції, будову та пропорції м'язів тулуба, тазу, плечового поясу і кінцівок людини. Вміти: зображувати пластику тіла людини у стані спокою та при поворотах.
Модуль III.Анатомічнабудоватварин		
5	Тема 5. Будова скелета та м'язів звірів і птахів.	Знати: характерні особливості зовнішньої пластики тварин і ті загальні анатомічні утворення, що їй обумовлюють. Вміти: розпізнавати в натурі основні анатомічні утворення і передавати в рисунку загальні особливості тілобудови тварин.
Модуль IV. Пластична орнаментика		
6	Тема 6. Ліплення рослинних орнаментів.	Знати: основні виражальні засоби скульптури (композиція, лінія, динаміка руху форм). Вміти: ліпити рослинні і геометричні об'ємні форми, стилізовані в декоративні орнаменти (рельєфний орнамент, орнамент «лаврова гілка», «квітка лотоса», орнамент з елементів, що повторюються)з дотриманням пропорцій, симетрії, ритму,силуету.
7	Тема 7. Ліплення розетки.	Знати: основи композиційного вирішення площини шляхом ліплення скульптурного рельєфу. Вміти: передавати об'єм орнаментів у симетричних і асиметричних розетках з використанням геометричних або стилізованих рослинних форм.
Модуль V. Ліплення портрета		
8	Тема 8. Ліплення рельєфу голови людини з гіпсової моделі.	Знати: основні анатомічні утворення,пропорції та планиобличчя; особливості класичної античної скульптури;різновидирельєфу: барельєф, горельєф, контррельєф, одноплановий та багатоплановийрельєф. Вміти: передавати характер форми круглої скульптури голови людини чи маски (Венери Мілоської, Гермеса, Антонія та ін.), особливості її конструктивно-анатомічної будови, пропорції, основні плани обличчя; визначати головне і деталі в характеристиці форми та об'ємів.
9	Тема 9. Ліпка голови натурника.	Знати: основні анатомічні утворення, пропорції та плани обличчя; пластичну конструкцію голови; характеристики скульптурного портрета. Вміти: передавати пропорційний і просторовий взаємозв'язок основних мас пластичної форми – голови і шиї, визначати основні плани форм і їх розміщення в просторі;передавати індивідуальні риси пластики, певний психологічний стан натурника.
Модуль VI. Ліплення фігури людини		
10	Тема 10. Ліплення оголеної фігури людини з гіпсового зразка.	Знати: анатомічну і пластичну конструкції тіла, пропорції фігури людини; особливості розміщення основних формотворчих об'ємів у положенні контрапосту. Вміти: передавати форму, характер постаті, ритм, динаміку статику зображення, зміни положень тіла і окремих елементів при русі і в спокої.
11	Тема 11. Ліплення етюд одягненої постаті людини.	Знати: особливості створення скульптурного етюд як цільної композиції без деталізації і проробки елементів. Вміти: передавати форму, характер постаті, її індивідуальні риси; розпізнавати в натурі основні анатомічні утворення тіла людини і використовувати ці знання при виконанні скульптурного твору.
Модуль VII.Анімалістична скульптура		
12	Тема 12. Ліплення звірів та птахів з натури.	Знати:характерні особливості анатомічної будови тіла звірів і птахів. Вміти: розпізнавати в натурі основні анатомічні утворення тіла тварин; передавати пропорції, характерні особливості, об'єми, силует звірів та птахів; швидко і точно передавати засобами

	скульптури їх кінематику і просторове положення.
--	--

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1	Здатність усвідомлювати власну причетність до традицій і цінностей національної культури, зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку мистецтва, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство.
ЗК 6	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.
ЗК 7	Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.
ЗК 8	Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 12	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
СК 5	Володіння образотворчою грамотою на рівні, необхідному для сприймання, оцінки та створення художнього образу.
СК 9	Здатність застосовувати художні прийоми і техніки при виконанні творів образотворчого мистецтва.
СК 14	Здатність до творчої художньо-педагогічної, культурно-просвітницької, організаторської та художньо-естетичної діяльності, спрямованої на духовний і культурний розвиток особистості та суспільства в цілому.

Літературні джерела

Основа з пластичної анатомії

1. Барчаи Е. Анатомия для художников. Будапешт : Корвина. 273 с.
2. Баммес Г. Изображение фигуры человека. Пособие для художников, преподавателей и учащихся. Берлин : Издательство Фолькундвиссен, 1984. 336 с.
3. Пластична анатомія. Ч.1. Конспект лекцій :навч.-метод. посіб. [уклад. І. С. Теслюк]. Тернопіль : Вид-во ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2011. 66 с.
4. Пластична анатомія. Ч. 2. Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт :навч.-метод. посіб. [уклад. І. С. Тютюнник]. Тернопіль : Вид-во ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2017. 52 с.

Основа зі скульптури

1. Лупій С. Скульптура. Особливості художньо-образної мови. АРТКЛАС. 2010. № 1. С. 54-62.
2. Мельник В. Скульптура : каталог. Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2008. 30 с.
3. Природа и скульптура : [Нью-Йоркский ботанический сад]. Ландшафтный дизайн. 2008. № 5. С. 8-11.
4. Протас М. Українська скульптура доби незалежності : проблеми й можливості подолання кризових явищ. Матеріали до українського мистецтвознавства. Київ : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, 2003. Вип.2. С. 243-247.
5. Станкевич М. Скульптура Володимира Мельника. Тернопіль : ТДПУ, 2000. 54 с.
6. Янко Н. Монументальна скульптура другої половини XIX – початку XX ст. Матеріали до українського мистецтвознавства. Київ : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, 2003. Вип. 2. С. 267-270.

Допоміжна з пластанатомії

1. Баммес Г. Смотреть и понимать. Человеческие формы в дидактическом рисунке. Берлин : Издательство Фолькундвиссен, 1985. 374 с.
2. Мальстром М. Моделирование фигуры человека. Минск : ООО «Попурри», 2003. 136 с.

Допоміжна зі скульптури

1. Гераськова Л. С. Скульптура середньовічних кочовиків степів Східної Європи. Київ : Наукова думка, 1991. 132 с.
2. Голованов С. Архітектура і скульптура Стародавньої Індії. Історія в школі. 2006. № 7-8. С. 46-48.
3. Копач О. О. Скульптура. Ліплення тварин : [урок образотворчого мистецтва]. Все для вчителя. 2011. № 10/11. С. 95-96.

4. Корпанюк С. М. Скульптура. Українська народна іграшка. Традиції та сучасність : курс "Образотворче мистецтво" : 5 кл. Мистецтво в школі. Музика. Образотворче мистецтво. Художня культура. 2011. № 3. С. 9-12.

5. Мельник В. М. Анімалістична скульптура на уроках образотворчого мистецтва. Початкова школа. 1996. № 4. С. 26-27.

6. Мірчук З., Мірчук М. Станкова скульптура : (урок у 5-му класі). Мистецтво та освіта. 2005. № 3. С. 35-37.

7. Рязанцев В. В. Скульптура : [урок образотворчого мистецтва]. Все для вчителя. 2012. № 21/22. С. 44–46.

Політика оцінювання

• **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються відповідно до критеріїв якості знань. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

• **Політика щодо академічної доброчесності:** Лабораторні роботи повинні виконуватись тільки аудиторно під час пар або консультацій. Усі лабораторні та домашні роботи повинні виконуватись самостійно. При виконанні тестів заборонено використовувати мобільні пристрої, списування.

• **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, але бали за їх відвідування не нараховуються. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування) навчання у першому семестрі може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу; у другому семестрі – лише аудиторно в інший, зручний для студента, час.

1 семестр

Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3		(ІНДЗ)	Підсумковий контроль	Сума
Тема 1	Тема 2	ЗМ 1	Тема 3	Тема 4	ЗМ 2	Тема 5	ЗМ 3	10	20	100
6	14	20	10	30	40	10	10			

2 семестр

Змістовий модуль 4			Змістовий модуль 5			Змістовий модуль 6			Змістовий модуль 7		Підсумковий контроль	Сума
Тема 6	Тема 7	ЗМ 4	Тема 8	Тема 9	ЗМ 5	Тема 10	Тема 11	ЗМ 6	Тема 12	ЗМ 7	40	100
5	5	10	10	10	20	10	10	20	10	10		

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій).
- 2) Тематика та зміст практичних робіт.
- 3) Завдання для індивідуального навчально-дослідного завдання (перелік тем).